

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 maja 2013 r.

Sąd Okręgowy w Zamościu II Wydział Karny w składzie :

Przewodniczący: SSO Urszula Zwolak (spr.)

Sędziowie: SO Zbigniew Żaczek

SO Mirosław Kędrak

Protokolant: st.sekr.sąd. Krystyna Duras

przy udziale Prokuratora Prok. Okręg. Roberta Gąski

po rozpoznaniu w dniu 14 maja 2013 roku

sprawy **M. K. (1)**

oskarżonego z art.277 kk w zw. z art. 12 kk

na skutek apelacji, wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Biłgoraju

z dnia 22 listopada 2012 r. sygn. akt II K 153/12

I. uchyła zaskarżony wyrok w całości i na podstawie art.17§1 pkt 3 kpk w zw. z art.1§2 kk postępowanie karne wobec M. K. (1) umarza;

II. wydatkami postępowania za obie instancje obciąża Skarb Państwa.

/-/ Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. akt II Ka 29/13

UZASADNIENIE

Uzasadnienie faktyczne:

Sąd Rejonowy w Biłgoraju wyrokiem z dnia 22 listopada 2012 roku uznał oskarżonego **M. K. (1)** winnym tego, że:

w okresie czasu od miesiąca października 2008 roku do jesieni 2009 roku z granicy o długości około 2 km, znajdującej się na polu J. O. po południowej stronie szosy w A., działając z góry powziętym zamiarem usunął znaki graniczne w postaci około 20 drewnianych palików wystających na 30 cm ponad ziemię oraz co najmniej dwa uczynił niewidocznymi poprzez wbicie ich w ziemię

tj. czynu wyczerpującego dyspozycję art. 277 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za ten czyn na mocy art. 277 k.k. skazał go na karę grzywny w liczbie 40 stawek dziennych przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 20 złotych;

zasądził od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego J. O. kwotę 924 złote tytułem poniesionych przez niego kosztów zastępstwa procesowego;

zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 80 złotych opłaty sądowej, zwolnił oskarżonego od wydatków sądowych, którymi obciążył Skarb Państwa.

Apelację od tego wyroku wniósł obrońca oskarżonego, który wyrok zaskarżył na podstawie art. 425 i art. 444 k.p.k. w całości. Na podstawie art. 438 pkt 1, 2 i 3 k.p.k. skarżący wyrokowi zarzucił:

1). obrazę art. 277 k.k. mającą wpływ na treść wyroku polegającą na uznaniu, że markery (paliki) wskazujące trzy wersje projektu rozgraniczenia nieruchomości położonych w A. stanowią znaki graniczne w sytuacji kiedy takie markery, były wstawione w ilości około 70 szt. – w czasie czynności oględzin sądowych nie stanowiły znaków granicznych i nie stabilizowały granicy między nieruchomościami stron, a tylko pomocniczo wskazywały trzy wersje granicy (to jest według wnioskodawcy, według uczestnika postępowania oraz według ewidencji), a które to markery uległy uszkodzeniu w czasie prac polowych i były też usunięte przez Komornika SR w Biłgoraju w czasie czynności egzekucyjnych, w czasie których wstawiono znaki graniczne w postaci słupków granicznych i wytyczono granicę zgodnie z prawomocnym postanowieniem SR w Biłgoraju w sprawie o rozgraniczenie w sprawie I Ns 486/06 i w związku z tym nie jest uzasadnione ustalenie, że oskarżony M. K. (1) popełnił czyn związany z usuwaniem znaków granicznych,

2). nie branie pod uwagę wyjaśnień oskarżonego M. K. (1), zeznań świadków W. R., I. S., P. B., S. G., W. S., R. W., ustaleń dokonanych w czasie oględzin sądowych oraz akt sprawy KM 1168/10 Komornika SR w Biłgoraju – które to dowody świadczą o niewinności oskarżonego M. K. w niniejszej sprawie,

3). nie zasadne powołanie się w niniejszej sprawie na orzeczenie SN z dnia 19 grudnia 1957 r. (OSNCK 1958/3/28) – w sytuacji kiedy to orzeczenie dotyczy sprawy o zniesienie współwłasności nieruchomości a nie sprawy o rozgraniczenie i w tej sytuacji nie powinno być brane pod uwagę w niniejszej sprawie, która dotyczyła usuwania markerów ustawionych w czasie oględzin sądowych w sprawie o rozgraniczenie nieruchomości,

4). obrazę art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k. przez nie rozważenie możliwości umorzenia postępowania w niniejszej sprawie z uwagi na to, że społeczna szkodliwość czynu jaki został zarzucony oskarżonemu M. jest znikoma.

Podnosząc te zarzuty skarżący wnosił o:

- zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego,
- lub umorzenie postępowania w niniejszej sprawie
- lub uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania SR w Biłgoraju.

Uzasadnienie prawne:

Apelacja jest zasadna w części, gdzie skarżący wnosi o umorzenie postępowania, bowiem faktycznie należało rozważyć możliwość umorzenia postępowania ze względu na znikomość społecznej szkodliwości czynu zarzuconego oskarżonemu. Pozostałe zarzuty są chybione, bowiem nie znajdują oparcia w materiale dowodowym ani w analizie prawnej zastosowanych przepisów.

Podstawowym zarzutem podniesionym, przez skarżącego jest zarzut błędu w ustaleniach faktycznych sformułowany jako stwierdzenie, że „markery” – takiego określenia w ślad za geodetami używa autor apelacji, nie stanowią znaków granicznych w rozumieniu art. 277 k.k.. Takie stanowisko w świetle kwestionowanego orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 1957 roku jest błędne – co do zasadności stosowania w niniejszej sprawie tego orzeczenia również poniżej. Okolicznością nie kwestionowaną, również przez skarżącego jest fakt, że owe „markery” - drewniane paliki, zostały na gruntach stron procesu o rozgraniczenie, wbite w trakcie oględzin sądowych przeprowadzanych z udziałem biegłego geodety W. R. (2). Jak podał w apelacji skarżący, paliki te wskazywały przebieg granic według obu właścicieli sąsiadujących ze sobą nieruchomości i według ewidencji, na długości około 2 kilometrów. Należy w tym miejscu wskazać, że znaki graniczne objęte ochroną przepisu art. 277 k.k., należy traktować jak dokumenty szczególnego

rodzaju. Ten szczególny rodzaj jest związany z faktem, że dokumenty te znajdują się na granicy działek wskazując jej przebieg. Drewniane paliki wbite w trakcie oględzin sądowych w dniu 22 maja 2007 roku, również spełniały od chwili ich umieszczenia na gruncie rolę dokumentów pomocniczych dla tegoż postępowania. Nie można bowiem pominąć, faktu, że art. 277 k.k. znajduje się w rozdziale XXXVI: Przepisy przeciwko wiarygodności dokumentów. Wykładnia systemowa wskazuje więc, że znaki graniczne traktowane winny być jako dokumenty. Stabilne w tym zakresie stanowiska doktryny wskazują, że ochroną prawną objęte są znaki rozgraniczające nieruchomości, jeżeli zostały ustawione przez właściwy organ. W tym przypadku nie ma wątpliwości, że organem właściwym do ustawienia znaków granicznych, chociażby ich charakter był przejściowy (tylko na potrzeby postępowania sądowego) był Sąd i znaki te zostały w obecności Sądu przez biegłego geodetę ustawione. Znaki te korzystały z ochrony, jako tymczasowe dokumenty przynajmniej do czasu prawomocnego zakończenia postępowania, co nastąpiło ostatecznie w lutym 2009 roku, a wytyczenie granicy przez komornika z udziałem biegłego odbyło się dopiero w 2011 roku.

Przepisy art. 277 k.k. znajdują się w rozdziale XXXVI tego Kodeksu, traktującym o przestępstwach przeciwko dokumentom. Według art. 115 § 14 k.k., dokumentem jest każdy przedmiot stanowiący dowód prawa, stosunku prawnego lub okoliczności mogącej mieć znaczenie prawne. Znaki (paliki) umieszczone na gruncie w toku postępowania sądowego, a określające prowizorycznie linię granic nieruchomości, mają charakter dowodu co do okoliczności mogącej mieć znaczenie prawne w związku z toczącym się postępowaniem sądowym i przyszłym, ostatecznym rozstrzygnięciem sądu w sprawie rozgraniczenia. (vide: Kodeks karny Komentarz, pod redakcją Andrzeja Wąska, Wydawnictwo C.H. Beck, 2004, tom II, teza 26 do art. 277).

W związku z powyższym usuwanie tak ustawionych znaków granicznych korzysta z ochrony art. 277 k.k., a ich usuwanie oceniać należy w kategorii popełnienia przestępstwa. Nie jest więc zasadnym wniosek o uniewinnienie oskarżonego, a tym samym zarzut błędu w ustaleniach faktycznych.

Nietrafnym jest również zarzut kwestionujący zasadność powoływania się przez Sąd na treść postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 1957 roku (IKO 253/57, opubl. OSNCK 1958/3/28), wskazujące, że:

Znaki, które w postępowaniu o zniesienie współwłasności umieścił na gruncie celem rozgraniczenia działek - w wykonaniu zarządzenia sędziego wyznaczonego - biegły inżynier, stanowią znaki graniczne w rozumieniu art. 190 § 1 k.k., (obecnie art. 277 k.k.) choćby postanowienie o zniesieniu współwłasności jeszcze nie zapadło.

Chociaż orzeczenie to dotyczyło postępowania o zniesienie współwłasności, to charakter ustawionych znaków granicznych w toku postępowania sądowego jest tożsamy jak w sprawie niniejszej. Powyższe argumenty uzupełniają wywody przedstawione powyżej. Wobec powyższego zarzut z pkt 3 apelacji oceniany jako obraza przepisów prawa materialnego jest niezasadny.

Skarżący w punkcie 2 apelacji zarzuca pominięcie w ocenie dowodów zeznań wskazanych świadków oraz wyjaśnień oskarżonego (obraza przepisów procedury). Wbrew twierdzeniom skarżącego ocena wyszczególnionych w zarzucie apelacji dowodów została w sposób wystarczająco wyczerpujący przeprowadzona w pisemnych motywach wyroku i korzysta z ochrony art. 7 k.p.k., jest bowiem:

Przekonanie sądu o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodności innych pozostaje pod ochroną przepisu art. 7 k.p.k., jeśli tylko:

- jest poprzedzone ujawnieniem w toku rozprawy głównej całokształtu okoliczności sprawy,
- stanowi wyraz rozważenia wszystkich okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego,
- jest zgodne ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego, a nadto zostało wyczerpująco i logicznie uargumentowane w uzasadnieniu wyroku. (postanowienie SN z dnia 1 września 2010 r., IVKK 78/10, OSNwSK 2010/1/1653). Sąd Rejonowy oceniając przedstawione w apelacji dowody (zeznania świadków i wyjaśnienia

oskarżonego oraz akt postępowania egzekucyjnego) spełnił stawiane mu powyżej cytowanym orzeczeniem SN wymagania, wyciągnął z nich logiczne wnioski, a sama ocena dowodów została przeprowadzona zgodnie z zasadami logicznego rozumowania i z uwzględnieniem doświadczenia życiowego.

Powyżej przedstawione wywody wskazują, że zaskarżonemu wyrokowi nie można zarzucać skutecznie ani obrazy prawa materialnego czy procesowego, ani błędu w ustaleniach faktycznych co do przebiegu zdarzeń i zachowań oskarżonego.

Zdaniem Sądu Okręgowego, jedynie ocena stopnia społecznej szkodliwości czynu oskarżonego, przeprowadzona przez Sąd I instancji budzi wątpliwości, bowiem Sąd ten w zachowaniu oskarżonego nie dopatrywał się znikomej społecznej szkodliwości. Tymczasem za taką oceną stopnia społecznej szkodliwości czynu oskarżonego przemawiają następujące okoliczności i przesłanki:

- naruszone dobro prawem chronione to wiarygodność dokumentów, przy czym w niniejszej sprawie dla wytyczenia stałej granicy, ustawione w toku oględzin paliki, które zniszczył oskarżony nie były niezbędne;
- wyrządzona szkoda w wymiarze materialnym była znikoma – wartość drewnianych palików;
- czyn został zdaniem Sądu Okręgowego popełniony umyślnie jednak z zamiarem ewentualnym – oskarżony wykonując prace polowe godził się, że paliki mogą zostać zniszczone, zaś zamiar bezpośredni przypisać oskarżonemu można jedynie co do dwóch palików, które oskarżony uczynił niewidocznymi.

Oceniając stopień społecznej szkodliwości czynu Sąd wziął pod uwagę wszystkie relewantne w tej sprawie przesłanki, o których mowa w art. 115 § 2 k.k. i nie kierował się przy tym okolicznościami, które w tym przepisie wymienione nie zostały, tj.: rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, wagę naruszonych przez sprawcę obowiązków, jak również postać zamiaru, motywację sprawcy, rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia – wszystkie te przesłanki analizowane w niniejszej sprawie przemawiają za przyjęciem, że czyn jakiego dopuścił się oskarżony był społecznie szkodliwy w stopniu znikomym, co skutkowało umorzeniem postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k.. Tym samym Sąd Okręgowy uwzględnił zarzut apelacji sformułowany w pkt 4 apelacji obrońcy oskarżonego. Procesową decyzję o umorzeniu postępowania karnego wobec oskarżonego poprzedziło uchylene wyroku na podstawie art. 437 § 2 k.p.k., ponieważ zgromadzone w sprawie dowody pozwoliły na rozstrzygnięcie co do istoty sprawy odmiennie niż uczynił to Sąd Rejonowy.

O kosztach sądowych za postępowanie w obu instancjach orzeczono na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k..

/-/ Na oryginale właściwe podpisy.